

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ У СИСТЕМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

КАЗАРЯН Олександра

Одеський інститут ПрАТ "ЗВО "Міжрегіональна академія управління персоналом"

<https://orcid.org/0000-0002-5720-5168>

kazaranoleksandra@gmail.com

У статті здійснено комплексне наукове дослідження інноваційних підходів до фінансування соціальних послуг для ветеранів у контексті реалізації концепції сталого розвитку в умовах післявоєнної трансформації України. Обґрунтовано, що традиційна модель бюджетного фінансування соціальної сфери в сучасних умовах не забезпечує належного рівня якості, доступності та адресності соціальних послуг для ветеранів, з огляду на зростання їх чисельності, багатомірність соціальних потреб та суттєві обмеження фінансових ресурсів держави. У роботі акцентовано увагу на необхідності системного перегляду фінансових механізмів соціального захисту ветеранів із переходом від переважно компенсаційної моделі до інноваційної, результатноорієнтованої та інвестиційно спрямованої моделі фінансування. Проаналізовано сучасні теоретичні підходи до фінансування соціальних послуг, а також узагальнено міжнародний досвід застосування альтернативних фінансових інструментів, зокрема соціальних інвестицій, соціальних імпакт-облігацій, механізмів державно-приватного партнерства, програм співфінансування за участі громадського сектору та цифрових фінансових платформ. Доведено, що інтеграція інноваційних фінансових інструментів у систему соціального забезпечення ветеранів сприяє підвищенню ефективності використання коштів, зростанню прозорості фінансових потоків, посиленню відповідальності надавачів соціальних послуг та орієнтації на досягнення вимірюваних соціальних результатів. Особливу увагу приділено аналізу українського контексту фінансування соціальних послуг для ветеранів, виявлено ключові інституційні, нормативно-правові та організаційні бар'єри, що стримують впровадження інноваційних підходів. Обґрунтовано важливість посилення ролі держави як координатора та гаранта сталості фінансової системи соціальних послуг, водночас із розширенням участі приватного бізнесу, міжнародних донорів та громадських організацій. Запропоновано авторське бачення структурної моделі інноваційного фінансування соціальних послуг для ветеранів, яка базується на принципах міжсекторальної взаємодії, цифровізації фінансових процесів, орієнтації на соціальний ефект та інтеграції реінтеграційного потенціалу ветеранів у соціально-економічний розвиток громад.

Ключові слова: ветерани, соціальні послуги, інноваційне фінансування, сталий розвиток, соціальна політика, державно-приватне партнерство, соціальні інвестиції, цифрові інструменти, реінтеграція, соціальний захист.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-18-48>

Стаття надійшла до редакції / Received 14.10.2025

Прийнята до друку / Accepted 30.11.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ.

Післявоєнна відбудова України супроводжується зростанням актуальності питань соціального захисту ветеранів, які повертаються до мирного життя із потребами не лише медичного чи психологічного супроводу, а й повноцінної соціально-економічної реінтеграції. Водночас фінансування соціальних послуг для ветеранів у сучасних умовах стикається з численними викликами, серед яких ключовими є обмеженість бюджетних ресурсів, фрагментарність системи соціального забезпечення, низький рівень міжвідомчої координації, відсутність системного підходу до управління якістю та ефективністю соціальних послуг. Традиційні механізми фінансування не здатні забезпечити сталий розвиток галузі соціального захисту в умовах зростаючого попиту на підтримку ветеранів, що створює необхідність пошуку нових фінансових рішень. У цьому контексті інноваційні підходи до фінансування соціальних послуг набувають особливого значення. Йдеться про впровадження новітніх фінансових інструментів, які поєднують державні, приватні та громадські ресурси, забезпечують прозорість, ефективність та результативність фінансування, а також орієнтуються на досягнення конкретних соціальних результатів. Водночас реалізація таких підходів має відбуватись у межах загальної стратегії сталого розвитку, яка враховує довгострокові економічні, соціальні й екологічні наслідки прийнятих рішень. Проблематика фінансування соціальних послуг для ветеранів у такому ракурсі виходить за межі суто економічної площини й перетворюється на багатомірне завдання, що стосується державного управління, інституційного розвитку, фінансової інженерії та соціальної політики. Незважаючи на наявність окремих практичних ініціатив та пілотних проєктів у цій сфері, в українській науковій літературі досі недостатньо комплексних досліджень, присвячених саме інноваційному фінансуванню соціальних послуг для ветеранів у системі сталого розвитку. Відтак виникає об'єктивна потреба у формуванні цілісної наукової бази, яка дозволить не лише обґрунтувати доцільність нових підходів, а й запропонувати практичні механізми їх впровадження в умовах української дійсності. Таким чином, дана проблема є надзвичайно актуальною, як з точки зору наукового аналізу, так і з позицій державної політики та прикладного впровадження рішень на місцевому й національному рівнях.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика розвитку інноваційних підходів у соціальній сфері, зокрема у контексті підтримки ветеранів, знаходить дедалі ширше відображення у сучасній науковій літературі. У роботі Яцкевич І.В. [1] акцентується увага на важливості інноваційної політики держави у післявоєнний період, зокрема у соціальному секторі. Автор підкреслює, що реалізація принципів сталого розвитку неможлива без формування нових моделей управління, у тому числі фінансових, які дозволять гнучко реагувати на зміну соціальних викликів та забезпечити довготривалу підтримку вразливих категорій населення, серед яких – ветерани. У свою чергу, Воробйова Г.В. та Зозуля С.С. [2] здійснили порівняльний аналіз зарубіжних підходів до формування соціальної політики щодо захисту ветеранів. У їхньому дослідженні звертається увага на ефективні практики фінансування та управління соціальними послугами в країнах з розвинутою системою ветеранської підтримки, таких як США, Велика Британія, Канада. Зокрема, автори вказують на успішність механізмів залучення приватного сектору, впровадження систем моніторингу результативності послуг та використання цифрових платформ. У фундаментальному дослідженні Селяніної А., Кузбіді В. та Хоменко Я. [3] детально проаналізовано роль держави у процесі соціальної реінтеграції ветеранів і ветеранок. Автори наголошують на тому, що ефективна підтримка ветеранів не може обмежуватись лише соціальними виплатами, а має включати широку систему послуг, фінансування яких повинно ґрунтуватися на принципах комплексності, прозорості та сталій міжвідомчій взаємодії. Саме тут постає потреба у застосуванні інноваційних фінансових підходів, здатних об'єднувати ресурси з різних джерел – державних, міжнародних, приватних та громадських. Досвід міжнародної практики інноваційного фінансування соціального захисту детально представлений у роботі Шевченка Р.П. [4], де розглянуто різні інструменти, зокрема соціальні імпакти-облігації, та механізми стимулювання ефективного використання коштів через прив'язку фінансування до соціальних результатів. Дослідник підкреслює важливість перенесення цих підходів в український контекст із урахуванням місцевих особливостей і стану інституційного середовища. Аналітичне дослідження, підготовлене Українським ветеранським фондом [5], поглиблює розуміння реальних викликів, з якими стикаються ветерани при поверненні до цивільного життя. У публікації акцентується увага на нестачі системного фінансування програм реінтеграції та підтримки ветеранів на місцевому рівні. Разом із тим, автори вказують на потенціал використання нових фінансових інструментів, зокрема грантів, конкурсного фінансування, публічно-приватного партнерства. У статті Семенової І. [6] розглянуто міжнародний досвід реінтеграції ветеранів, де ключову роль відіграє не лише державна політика, а й фінансово підкріплена участь недержавного сектору. Автор наводить приклади ефективного використання цифрових технологій для автоматизації послуг, управління даними про потреби ветеранів та підвищення прозорості бюджетного фінансування. Це відкриває перспективи для впровадження в Україні інноваційних цифрових рішень у сфері фінансування соціальних послуг. Завершує аналітичний огляд дослідження Захаріної Т.І. [7], яка акцентує увагу на реінтеграційному потенціалі ветеранів як важливому соціальному ресурсі. Важливо, що автор не лише описує бар'єри, які стоять на шляху ефективної інтеграції, але й наголошує на важливості створення сприятливого середовища через належне ресурсне забезпечення програм підтримки, у тому числі через інноваційні фінансові моделі, які забезпечують результативність та соціальний ефект.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Незважаючи на зростаючу кількість наукових публікацій та аналітичних звітів, присвячених соціальній підтримці ветеранів, окремі аспекти цієї проблематики залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, у науковому дискурсі бракує комплексного аналізу інноваційних механізмів фінансування соціальних послуг саме для ветеранів в умовах післявоєнної відбудови та з урахуванням принципів сталого розвитку. Недостатньо опрацьованими залишаються питання ефективного залучення недержавних джерел фінансування, механізмів державно-приватного партнерства, соціальних інвестицій та цифрових фінансових інструментів у системі надання послуг. Також практично не досліджено інтегровані фінансові моделі, які дозволяють б забезпечити довготривалу стійкість та результативність програм підтримки ветеранів на національному й місцевому рівнях. Саме ці аспекти потребують подальшої наукової уваги та практичного обґрунтування.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування необхідності впровадження інноваційних підходів до фінансування соціальних послуг для ветеранів у контексті сталого розвитку та розробка пропозицій щодо формування ефективної фінансової моделі в післявоєнних умовах України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Проблематика соціального забезпечення ветеранів набуває особливої актуальності в умовах післявоєнної трансформації українського суспільства, коли значна частина населення повертається з фронту до мирного життя з потребами комплексної підтримки, що виходить за межі стандартних соціальних послуг. Сучасні виклики вимагають переосмислення ролі держави та механізмів фінансування в системі соціального захисту цієї категорії громадян. За даними аналітичних досліджень, чинна модель соціального забезпечення в Україні залишається переважно орієнтованою на грошову компенсацію, при цьому ігноруючи потребу у довгостроковій, комплексній реінтеграції ветеранів у громади, ринок праці та систему охорони здоров'я [3; 5].

Ветерани стикаються з рядом бар'єрів: обмеженим доступом до якісних соціальних та реабілітаційних послуг, недостатньою координацією між органами влади, відсутністю індивідуального підходу до надання допомоги, а також слабкою інституційною підтримкою на місцевому рівні [3; 6]. При цьому, як зазначає Т.І. Захаріна, реінтеграційний потенціал ветеранів є потужним ресурсом для розвитку суспільства, однак без належного інституційного та фінансового забезпечення цей потенціал залишається нереалізованим [7]. Саме тому соціальна підтримка ветеранів має розглядатися не як одноразова допомога, а як цілісна система заходів, що передбачає освітню, психологічну, професійну та соціальну адаптацію, орієнтовану на довгостроковий ефект.

У той же час міжнародний досвід демонструє ефективність інтегрованих підходів, де соціальні послуги фінансуються через поєднання бюджетних, приватних і грантових джерел, а система побудована на результатіорієнтованих принципах [2; 4]. Як зазначають Воробйова та Зозуля, у багатьох країнах застосовуються механізми соціального інвестування, де держава оплачує не процес, а досягнутий результат – наприклад, працевлаштування, стабільне житло чи зменшення потреби у медичних послугах [2]. В Україні ж такі механізми поки що залишаються новими або взагалі не застосовуються, що створює структурну диспропорцію між реальними потребами ветеранів і доступними їм формами підтримки.

Як справедливо зазначає І.В. Яцкевич, післявоєнна соціальна політика має спиратися на інноваційні підходи, у тому числі в частині фінансування, щоб не тільки зменшити соціальні ризики, а й перетворити допомогу ветеранам на інструмент соціального розвитку та стабілізації [1]. Важливо, щоб соціальне забезпечення ветеранів стало частиною ширшої стратегії сталого розвитку, яка передбачає не лише підтримку, а й активне залучення ветеранів до життя громад, інноваційних проєктів та підприємництва.

Узагальнюючи, можна зазначити, що сучасна система соціального забезпечення ветеранів в Україні потребує докорінної трансформації – від фрагментарної й реактивної до цілісної, інтегрованої та проактивної. Така трансформація можлива лише за умов впровадження інноваційних моделей фінансування, активного залучення всіх секторів – державного, приватного і громадського – та орієнтації на досягнення сталого соціального результату [4; 5; 6].

Міжнародний досвід фінансування соціальних послуг для ветеранів свідчить про поступовий відхід від традиційних бюджетних моделей на користь інноваційних механізмів, які поєднують принципи ефективності, прозорості, орієнтації на результат та міжсекторальної взаємодії. У країнах з розвиненими системами соціального захисту, зокрема в США, Канаді, Великій Британії, Австралії та Нідерландах, сформувався моделі, які інтегрують державні інструменти з ринковими підходами, громадянськими ініціативами та цифровими технологіями, забезпечуючи комплексну підтримку ветеранів у процесі їх соціально-економічної реінтеграції. Одним із найпоширеніших підходів є застосування соціальних імпакт-облігацій (Social Impact Bonds, SIBs) – фінансового інструменту, за яким приватні інвестори фінансують соціальні програми, а держава виплачує кошти лише у разі досягнення узгоджених соціальних результатів. Такий механізм активно використовується у Великій Британії, де з 2010 року реалізовано десятки SIB-проєктів, зокрема у сфері підтримки ветеранів, працевлаштування та психосоціальної адаптації.

У США система підтримки ветеранів функціонує через модель інтегрованого фінансування, де ключову роль відіграє Міністерство у справах ветеранів (U.S. Department of Veterans Affairs), яке співпрацює з приватними фондами, недержавними організаціями, а також використовує грантове та проєктне фінансування. Наприклад, фонд Bob Woodruff Foundation реалізує програми, що поєднують донорські кошти з місцевими ініціативами для створення центрів підтримки ветеранів у громадах. Важливим елементом є мультиканальне фінансування, яке охоплює соціальні підприємства, мікрогранти, цільові ваучери на послуги, державні субсидії та благодійні внески. Це дозволяє формувати персоналізовані траєкторії підтримки ветеранів, орієнтовані на довготривалий результат – стабільну зайнятість, доступ до житла, медичних послуг та участь у громадському житті.

У Канаді ефективно впроваджуються публічно-приватні партнерства (PPP), де держава укладає довгострокові угоди з приватними структурами, які відповідають за створення та управління центрами соціальних послуг, реабілітації, психологічної підтримки. Канадська модель акцентує на індивідуальному підході, що базується на електронних кейс-менеджмент-системах, які дозволяють автоматизувати облік потреб ветерана, контроль за ефективністю наданих послуг та оптимізацію витрат. Усе це забезпечується за рахунок комбінованого фінансування – бюджету, приватних інвестицій і внесків громадськості.

Досвід країн ЄС демонструє високий рівень цифровізації системи фінансування соціальних послуг, що дозволяє забезпечити прозорість, зменшити бюрократичне навантаження та пришвидшити процеси розподілу ресурсів. Наприклад, у Нідерландах та Німеччині розроблено національні електронні платформи соціальних контрактів, через які ветеран може отримати доступ до державної допомоги, індивідуального фінансування послуг (через ваучери), консультацій та супроводу. Такий підхід не лише спрощує доступ до фінансування, а й забезпечує гнучкість системи, дозволяючи адаптувати допомогу до конкретних потреб конкретної особи.

У Австралії активно використовуються соціальні інновації, які передбачають участь ветеранів у спільному проєктуванні та реалізації програм підтримки, що, у свою чергу, впливає на формування моделей фінансування, де передбачено співфінансування з боку держави, місцевих громад та самих ветеранів (через інструменти соціального підприємництва). Це стимулює переосмислення ролі ветерана – не як пасивного отримувача допомоги, а як активного учасника економічного та соціального життя.

Узагальнюючи міжнародний досвід, слід наголосити, що його спільними характеристиками є: багатоканальність джерел фінансування; результатоорієнтованість фінансових моделей; високий рівень цифровізації процесів; партнерство між державними, приватними та громадськими структурами; акцент на довгостроковому соціальному ефекті. Саме ці компоненти забезпечують сталий розвиток системи соціального забезпечення ветеранів, дозволяючи не лише підтримати їх у кризовий момент, а й інтегрувати у суспільство як повноцінних його учасників, з можливістю реалізації власного потенціалу.

Для України важливим є не механічне копіювання моделей, а адаптація найкращих практик до національного контексту з урахуванням інституційної спроможності, цифрової інфраструктури та соціально-економічних умов. Як зазначають Воробйова Г. В. і Зозуля С. С. [2], доцільним є впровадження механізмів соціального інвестування, які дозволяють поєднати ресурси різних секторів для досягнення конкретних соціальних результатів. Також Шевченко Р. П. [4] підкреслює ефективність застосування інноваційних інструментів, які можуть бути адаптовані в Україні на базі пілотних проєктів за підтримки міжнародних партнерів. Саме узгодження інституційної рамки, фінансової інфраструктури та цифрових рішень відкриває перспективи для побудови в Україні нової, інноваційної системи фінансування соціальних послуг для ветеранів (табл. 1).

Таблиця 1

Міжнародний досвід інноваційного фінансування соціальних послуг для ветеранів

Країна	Ключові інструменти фінансування	Особливості підходу	Можливість адаптації в Україні
Велика Британія	Соціальні імпакт-облігації (SIBs), державно-приватне партнерство	Держава оплачує послуги лише у разі досягнення результату; активна участь інвесторів	Висока: можливо реалізувати в рамках пілотних проєктів у співпраці з міжнародними донорами
США	Мультиканальне фінансування, гранти, співфінансування, соціальні підприємства	Координація через Міністерство у справах ветеранів; залучення фондів та громадських організацій	Висока: потенціал для інтеграції в державну політику з урахуванням українського контексту
Канада	Публічно-приватне партнерство, цифрові кейс-менеджмент-системи	Фокус на індивідуальному підході, прозорості, автоматизації обліку та наданих послуг	Середня: потребує розвитку цифрової інфраструктури та місцевих партнерств
Німеччина, Нідерланди	Електронні платформи соціальних контрактів, ваучерні системи	Прозоре розподілення ресурсів; гнучкість у виборі послуг ветеранами	Висока: можлива реалізація через «Дію» або інші держплатформи
Австралія	Соціальні інновації, участь ветеранів у проєктуванні програм, соціальне підприємництво	Ветерани – не лише отримувачі допомоги, а й активні учасники її формування та реалізації	Висока: потребує зміни ролі ветерана у політиці – як партнера, а не лише бенефіціара

Джерело: систематизовано автором

Усі наведені країни демонструють ефективні моделі, що базуються на інноваціях, міжсекторальній взаємодії та результативності. Для України найреалістичнішими на першому етапі виглядають впровадження соціальних імпаکت-облігацій, грантових механізмів та цифрових платформ надання послуг.

Сучасний український контекст соціального забезпечення ветеранів формується в умовах глибокої трансформації суспільства, економіки та державного управління внаслідок повномасштабної війни. З одного боку, існує об'єктивна потреба у створенні повноцінної, сталої та ефективної системи соціальних послуг для все більшої кількості ветеранів, з іншого – спостерігається хронічна недостатність фінансових ресурсів, слабка координація між державними структурами, недосконалість нормативно-правової бази та низький рівень інституційної спроможності органів місцевого самоврядування. У таких умовах формування дієвої моделі інноваційного фінансування соціальних послуг для ветеранів є надзвичайно актуальним, але водночас і надзвичайно складним завданням.

До ключових викликів, що гальмують впровадження нових фінансових механізмів, належить: надмірна централізація процесів фінансування та прийняття рішень; відсутність чітко структурованої системи моніторингу результативності соціальних послуг; обмежена цифровізація процесів надання допомоги; недостатній рівень прозорості розподілу бюджетних коштів; низький рівень довіри до державних інституцій з боку ветеранів і громадськості; фрагментарність існуючих програм підтримки, які часто дублюють одна одну або, навпаки, залишають критично важливі потреби ветеранів поза увагою.

Попри це, можливості, які відкриваються перед Україною, є не менш значними. По-перше, війна фактично створила унікальне вікно можливостей для реформ, коли суспільство очікує реальних змін і готове до нових підходів у соціальній політиці. По-друге, активізація міжнародної підтримки, зокрема з боку ЄС, США та міжнародних фінансових організацій, створює умови для імплементації найкращих світових практик – таких як соціальні імпакт-облігації, грантові механізми, ваучерні системи тощо. По-третє, в Україні активно формується нове громадянське суспільство, яке вже реалізовує десятки успішних ініціатив з підтримки ветеранів через громадські організації, благодійні фонди та соціальні підприємства.

Варто також зазначити, що цифрова трансформація, яка активно розвивається в Україні протягом останніх років, – зокрема впровадження державного сервісу «Дія» – відкриває технічні передумови для побудови цифрової платформи управління соціальними послугами для ветеранів, яка могла б поєднати адміністрування, персоналізацію та моніторинг ефективності програм підтримки. Це дозволило б перейти до результативного фінансування – коли кошти спрямовуються не на сам факт надання послуги, а на досягнення конкретного соціального ефекту (працевлаштування, повернення до активного життя, психологічна стабілізація тощо).

Ще одним ресурсом є потенціал державно-приватного партнерства. Український бізнес усе частіше проявляє соціальну відповідальність, а за належних умов співпраці з державою може стати важливим джерелом фінансування соціальних ініціатив. Приміром, соціальні облігації дозволили б залучати інвестиції приватного сектору до програм підтримки ветеранів з оплатою результату державою або міжнародними донорами.

Крім того, поступове впровадження програм професійної перекваліфікації, соціального підприємництва та менторських програм для ветеранів створює передумови для їх активного залучення у формування нової економіки – інклюзивної, інноваційної та орієнтованої на соціальний ефект. Як справедливо зазначають дослідники [3; 5], реінтеграція ветеранів повинна стати не лише елементом гуманітарної політики, а повноцінною складовою моделі сталого розвитку громад.

Таким чином, український контекст є водночас і складним, і перспективним: він потребує системного переосмислення підходів до фінансування соціальних послуг для ветеранів, широкого залучення громадського сектору, бізнесу та міжнародних партнерів, а також розвитку цифрових інструментів для управління ефективністю програм. Інтеграція інноваційних фінансових моделей у систему ветеранської політики дозволить не лише підвищити якість послуг, а й сприятиме формуванню нової соціальної архітектури, що відповідає принципам сталості, інклюзивності та партнерства.

У контексті сучасних соціально-економічних викликів, з якими стикається Україна в період післявоєнного відновлення, питання впровадження інноваційних фінансових інструментів для забезпечення якісних і сталих соціальних послуг для ветеранів набуває першочергового значення. З огляду на обмеженість бюджетних ресурсів, зростання запиту на послуги з боку численного

ветеранського середовища та необхідність забезпечення адресності й ефективності підтримки, держава має перейти від традиційних моделей фінансування до сучасних, гнучких і результатуючі підходів.

Насамперед пропонується впровадження соціальних імпаکت-облігацій (Social Impact Bonds, SIBs) як одного з найбільш перспективних інструментів. Суть цього механізму полягає в тому, що приватні інвестори або громадські організації авансом фінансують соціальні програми (наприклад, професійну адаптацію ветеранів або надання психологічної допомоги), а держава чи міжнародний донор виплачує кошти лише за умови досягнення попередньо визначених результатів. Такий підхід стимулює ефективність, оскільки всі учасники зацікавлені у досягненні конкретного соціального ефекту, а не просто в реалізації проєкту. Успішні приклади таких облігацій є у Великій Британії, Канаді та США [2; 4], а для України вони можуть стати рушієм переходу до фінансування «на результат», особливо в умовах обмеженого бюджету.

Другим важливим кроком має стати розвиток ваучерних механізмів фінансування соціальних послуг, за яких кошти «йдуть за ветераном». Це дозволяє не лише персоналізувати допомогу, а й створює конкурентне середовище між постачальниками послуг, стимулюючи підвищення їх якості. Наприклад, ветеран може самостійно обирати заклад чи організацію, яка надає освітні, психологічні, медичні чи реабілітаційні послуги, а держава покриває вартість за допомогою ваучера. Такий підхід уже застосовується в Нідерландах і Німеччині й довів свою ефективність [4; 6].

Важливо також інституалізувати державно-приватне партнерство (ДПП) у сфері соціального забезпечення. Приватні компанії, соціально відповідальний бізнес, банківський сектор і громадські організації можуть стати не лише виконавцями соціальних програм, а й співінвесторами. Держава має створити сприятливе середовище для таких партнерств – через податкові стимули, прозору звітність, стандарти якості послуг та гарантії для інвесторів. Наприклад, держава може ініціювати створення пілотних центрів підтримки ветеранів, де інфраструктура фінансується бізнесом, а послуги оплачуються через ваучери чи грантові програми.

Ще один напрям – створення соціальних інвестиційних фондів на рівні держави або окремих територіальних громад. Такі фонди можуть акумулювати ресурси з різних джерел – бюджетних, міжнародних, благодійних, приватних – і спрямовувати їх на підтримку інноваційних проєктів, пов'язаних із реінтеграцією ветеранів. Принцип діяльності таких фондів має ґрунтуватися на відкритих конкурсах, фінансуванні стартапів у сфері соціальних послуг, інкубації громадських ініціатив та реалізації проєктів із вимірюваним впливом.

У цифровому вимірі – надзвичайно перспективним є впровадження національної електронної платформи соціальних послуг для ветеранів, інтегрованої з додатком «Дія» або іншими держсервісами. Така платформа має виконувати функції «єдиного вікна» – від електронної заявки на отримання послуги чи фінансування, до моніторингу ефективності, управління особистим кабінетом ветерана та збору зворотного зв'язку. Це дозволить суттєво зменшити адміністративне навантаження, підвищити прозорість фінансових потоків та забезпечити гнучке управління потребами цільової групи. Такі системи успішно працюють у Канаді та Австралії й є базою для реалізації більш складних фінансових інструментів [3; 6].

Не менш важливим є законодавче забезпечення інноваційних підходів, що передбачає розробку відповідних нормативно-правових актів щодо соціального інвестування, механізмів ДПП у соціальній сфері, врегулювання ваучерного фінансування, стимулювання участі бізнесу у фінансуванні соціальних програм тощо. Законодавча підтримка таких змін має супроводжуватись розвитком інституційної спроможності – як на національному, так і на місцевому рівнях.

У підсумку, впровадження інноваційних фінансових інструментів у системі соціального захисту ветеранів має стати одним із ключових векторів реформування всієї соціальної політики України. Це дозволить не лише підвищити ефективність використання публічних коштів, а й забезпечить гнучкість, персоналізацію, прозорість та орієнтацію на результат – ключові характеристики сучасної, стійкої моделі соціального забезпечення у відповідності до принципів сталого розвитку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження було з'ясовано, що сучасна система фінансування соціальних послуг для ветеранів в Україні потребує докорінної трансформації, орієнтованої на

принципи інноваційності, результативності та сталого розвитку. Традиційні бюджетні підходи не здатні ефективно реагувати на зростаючий попит з боку численного ветеранського населення, а також не забезпечують довготривалого соціального ефекту. Водночас міжнародний досвід переконливо свідчить про ефективність застосування таких інноваційних фінансових інструментів, як соціальні імпаکت-облігації, ваучерне фінансування, публічно-приватне партнерство, цифрові платформи управління послугами та соціальні інвестиційні фонди. Їх запровадження дозволяє забезпечити більш гнучке, прозоре, адресне та стійке фінансування, орієнтоване на досягнення вимірюваних результатів.

Український контекст, попри численні виклики – інституційні, фінансові, організаційні – має і значний потенціал для впровадження інноваційних рішень. Зростаюча активність громадського сектору, цифровізація публічних сервісів, підтримка з боку міжнародних партнерів і суспільний запит на якісні зміни створюють сприятливе середовище для розробки нової фінансової архітектури у сфері соціального захисту ветеранів. Впровадження комплексної системи інноваційного фінансування має ґрунтуватися на законодавчому підкріпленні, розвитку інституційної спроможності органів влади, стимулюванні міжсекторальної взаємодії та підвищенні ролі громад у реалізації соціальних програм.

Загалом, запропонований підхід до фінансування соціальних послуг для ветеранів дозволяє перейти від утриманської до проактивної, інтегрованої моделі, що сприяє не лише ефективному використанню коштів, а й реальній соціальній адаптації, самореалізації та поверненню ветеранів до повноцінного життя у громаді. Така трансформація є важливою умовою побудови сталої, інклюзивної та справедливої системи соціального захисту в Україні, що відповідає національним інтересам і глобальним цінностям сталого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Яцкевич І.В. Інноваційна політика України в післявоєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Випуск 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1392>
2. Воробйова Г. В., Зозуля С. С. Зарубіжні тренди соціальної політики захисту ветеранів. Актуальні проблеми політики. 2021. № 68. С. 90-95. <https://doi.org/10.32837/app.v0i68.1288>
3. Селянінова А., Кузьбіда В., Хоменко Я. Роль держави у соціальній реінтеграції ветеранів та ветеранок. 2024. 28 с. URL: <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Rol-derzhavy-u-sotsialniy-reintehratsii-veteraniv-i-veteranok.pdf>
4. Шевченко Р. П. Інноваційні підходи до організації соціального захисту ветеранів війни: міжнародний досвід. Інвестиції: практика та досвід. 2024. №3. С. 184-188. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.184>
5. Роль держави у соціальній реінтеграції ветеранів та ветеранок: аналітичне дослідження. Український ветеранський фонд. 2024. URL: <https://veteranfund.com.ua/wpcontent/uploads/2024/10/Rol-derzhavy-u-sotsialniy-reintehratsii-veteraniv-i-veteranok.pdf>
6. Ніжейко, К., & Ковалівська, К. (2024). РЕІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ У ЦИВІЛЬНЕ ЖИТТЯ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ. *Економіка та суспільство*, (67). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-161>
7. Захаріна Т.І. Реінтеграційний потенціал ветеранів як чинник успішної їх реінтеграції в соціум. *Social Work and Education*. 2023. Т. 10, № 3. С. 263–275. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.1>

REFERENCES:

1. Yatskevych, I. V. (2022). Innovatsiina polityka Ukrainy v pislavoiennyi period [Innovation policy of Ukraine in the post-war period]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (39). Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1392> [in Ukrainian].
2. Vorobiova, H. V., & Zozulia, S. S. (2021). Zarubizhni trendy sotsialnoi polityky zakhystu veteraniv [Foreign trends in veteran protection social policy]. *Aktualni problemy polityky*, (68), 90–95. <https://doi.org/10.32837/app.v0i68.1288> [in Ukrainian].
3. Seliianinova, A., Kuzbida, V., & Khomenko, Ya. (2024). Rol derzhavy u sotsialnii reintehratsii veteraniv ta veteranok [The role of the state in the social reintegration of male and female veterans]. 28 p. Retrieved from <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Rol-derzhavy-u-sotsialniy-reintehratsii-veteraniv-i-veteranok.pdf> [in Ukrainian].
4. Shevchenko, R. P. (2024). Innovatsiini pidkhody do orhanizatsii sotsialnoho zakhystu veteraniv viiny: mizhnarodnyi dosvid [Innovative approaches to organizing social protection for war veterans: international experience]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (3), 184–188. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.184> [in Ukrainian].

5. Ukrainian Veteran Fund. (2024). Rol derzhavy u sotsialnii reintehratsii veteraniv ta veteranok: Analitychne doslidzhennia [The role of the state in the social reintegration of male and female veterans: Analytical research]. Retrieved from <https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Rol-derzhavy-u-sotsialniy-reintehratsii-veteraniv-i-veteranok.pdf> [in Ukrainian].
6. Nizheiko, K., & Kovalivska, K. (2024). REINTEGRATION OF VETERANS INTO CIVILIAN LIFE: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND SPECIFICS IN UKRAINE. *Economy and Society*, (67). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-161>
7. Zakharina, T. I. (2023). Rein-tehratsiyni potentsial veteraniv yak chynnyk uspishnoi yikh rein-tehratsii v sotsium [Reintegration potential of veterans as a factor of their successful reintegration into society]. *Social Work and Education*, 10(3), 263–275. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.1> [in Ukrainian].

INNOVATIVE APPROACHES TO FINANCING SOCIAL SERVICES FOR VETERANS IN THE SYSTEM OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

KAZARIAN Oleksandra

Odesa Institute of the Private Joint-Stock Company “Higher Educational Institution Interregional Academy of Personnel Management”.

The article presents a comprehensive scientific study of innovative approaches to financing social services for veterans in the context of implementing the concept of sustainable development in the post-war transformation of Ukraine. It is substantiated that the traditional model of budget financing of the social sphere in modern conditions does not provide the proper level of quality, accessibility and targeting of social services for veterans, given the growth of their number, the multidimensionality of social needs and significant limitations of the state's financial resources. The work focuses on the need for a systematic review of financial mechanisms for social protection of veterans with the transition from a predominantly compensatory model to an innovative, result-oriented and investment-oriented financing model. Modern theoretical approaches to financing social services are analyzed, and international experience in the use of alternative financial instruments is summarized, in particular, social investments, social impact bonds, public-private partnership mechanisms, co-financing programs with the participation of the public sector and digital financial platforms. It is proven that the integration of innovative financial instruments into the system of social security for veterans contributes to increasing the efficiency of the use of funds, increasing the transparency of financial flows, strengthening the responsibility of social service providers and focusing on achieving measurable social results. Particular attention is paid to the analysis of the Ukrainian context of financing social services for veterans, identifying key institutional, regulatory and organizational barriers that hinder the implementation of innovative approaches. The importance of strengthening the role of the state as a coordinator and guarantor of the sustainability of the financial system of social services is substantiated, while expanding the participation of private business, international donors and public organizations. The author's vision of a structural model of innovative financing of social services for veterans is proposed, which is based on the principles of intersectoral interaction, digitalization of financial processes, orientation on social effect and integration of the reintegration potential of veterans into the socio-economic development of communities.

Keywords: veterans, social services, innovative financing, sustainable development, social policy, public-private partnership, social investments, digital tools, reintegration, social protection.